

کارگاه آشنایی با پروپوزال نویسی

دکتر علیرضا خاتونی

مجتمع بیمارستانی امام رضا(ع)، 1400

پروپوزال یا طرح تحقیقاتی چیست؟

- ▶ پروپوزال یا طرح تحقیقاتی، پیش نویس طرح پژوهشی است که به هدف انجام یک تحقیق ارائه می گردد.
- ▶ در پروپوزال به معرفی موضوعی که انتخاب گردیده، توضیح اهمیت آن موضوع، ذکر پژوهش هایی که در گذشته در این باره صورت گرفته، هم چنین روش یا روش هایی که در پژوهش از آن ها بهره گرفته می شود اشاره می گردد.

دلیل تهیه پروپوزال چیست؟

- ▶ جلب منابع اعتباری یا خدماتی از سازمان های ذینفع
- ▶ کسب مجوز لازم از سازمان های مربوطه
- ▶ در نظر گرفتن تمامی جنبه های اجرایی که ممکن است قبل از انجام تحقیق، مهم باشد

اجزای یک طرح پژوهشی

- ✓ عنوان تحقیق
- ✓ مقدمه
- ✓ بیان مساله
- ✓ بررسی متون
- ✓ اهداف (کلی- جزئی)
- ✓ متغیرهای تحقیق
- ✓ فرضیه و یا سوال تحقیق
- ✓ تعریف واژه ها
- ✓ رابطه بین متغیرها
- ✓ روش اجرای تحقیق
- ✓ جامعه پژوهش و حجم نمونه
- ✓ روش نمونه گیری
- ✓ ابزار گردآوری داده ها
- ✓ تجزیه و تحلیل داده ها
- ✓ محدودیت تحقیق
- ✓ ملاحظات اخلاقی
- ✓ بودجه بندی
- ✓ زمان بندی طرح (جدول گانت)
- ✓ منبع نویسی

مراحل اصلی نگارش طرح پژوهشی

- ▶ انتخاب موضوع تحقیق
- ▶ نگارش بیان مسئله
- ▶ **نگارش بررسی متون (پیشینه تحقیق)**
- ▶ نگارش اهداف/فرضیه/سوالات
- ▶ مشخص کردن متغیرها و مقیاس سنجش آنها
- ▶ مشخص کردن جامعه مورد بررسی، نمونه و حجم نمونه
- ▶ تعیین ابزار اندازه گیری
- ▶ انتخاب روش تحلیل داده ها

انتخاب عنوان

▶ علاقه پژوهشگر

▶ بدیع بودن

▶ پژوهش پذیر بودن

▶ اهمیت و اولویت

▶ توانایی پژوهشگر

▶ منابع مادی

▶ منابع اطلاعاتی

▶ به صرفه بودن

نحوه نگارش عنوان

- ✓ عبارت گویا باشد و گیج کننده نباشد.
- ✓ آنچه محقق بدنبال تعیین آن است بیان شود
- ✓ از اختصارات پرهیز شود.
- ✓ بیان مکان و زمان تحقیق در تحقیقات توصیفی
- ✓ بهتر است تعداد کلمات عنوان از 15 کلمه بیشتر نشود.

نمونه ای از عناوین خوب

- ▶ بررسی اثر موسیقی بر کیفیت خواب دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، سال 1400
- ▶ بررسی میزان هوش هیجانی پرستاران شاغل در بخش های ویژه بیمارستانهای تابعه دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، سال 1400

قسمت بیان مسأله

▶ نقطه آغازین در انجام هرگونه پژوهش یا تحقیق، مسئله یابی است.

▶ **مسأله** یا **مشکل** پدیده ای است غیر عادی، که در روند کار سیستم وجود دارد و چون اختلال و بی نظمی

ایجاد می کند سبب افت یا کاهش کمی و کیفی جریان کارها و بازده سیستم می گردد.

▶ **مسأله** یا **مشکل** عبارت است از شکاف بین وضعیت موجود و آنچه باید باشد.

مطالبی که در بیان مساله باید ذکر شود.

- ✓ تعریف مشکل
- ✓ اهمیت مشکل با ارائه ی آمار در دسترس
- ✓ نحوه ی برخورد با مشکل، راه حل ها و خدمات موجود
- ✓ عوارض ناشی از تداوم این مشکل ها
- ✓ معرفی عوامل مؤثر بر موضوع
- ✓ تناقض های موجود
- ✓ توضیح اینکه تو این پژوهش چه کاری قرار است انجام بشود.
- ✓ فواید اجرای طرح

بررسی متون

- ▶ بسیاری از پژوهشگران، این بخش را مقدم به بیان مسئله و حتی انتخاب موضوع می دانند.
- محقق نشان میدهد در زمینه ی موضوع پژوهش، از آخرین مطالعات، اطلاع دارد.
- لازم نیست به تمام مطالعات انجام شده اشاره شود فقط کافی است به چند پژوهش شبیه به موضوع مورد نظر و البته دارای نتایج متناقض و مشابه با موضوع مورد مطالعه اشاره شود.

نکات مهم در بررسی متون

- ✓ وسیع و همه جانبه
- ✓ استفاده از پایگاه های معتبر
- ▶ در بازه زمانی پنج سال اخیر
- ▶ نقد مطالعات و ذکر محدودیتهای آنها
- ▶ استفاده شما از هر مطالعه (منبع)
- ▶ در انتهای قسمت بررسی متون، جمع بندی مطالعات ذکر شود.

اهداف

▶ هر تحقیقی که انجام میشود دارای اهداف خاصی است و برای جواب دادن به سؤالات مشخصی اجرا شده است.

▶ انواع:

- هدف کلی
- هدف (اهداف) جزئی
- هدف کاربردی

ویژگیهای هدف کلی

- ▶ مقصود نهایی تحقیق را به گونه‌ای روشن و صریح بیان می‌کند.
- ▶ همان عنوان تحقیق است با این تفاوت که به جای کلمه **بررسی**، از **تعیین** استفاده میشود.
- ▶ مثال:
- ▶ عنوان: بررسی اثر موسیقی بر کیفیت خواب دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، سال 1400
- ▶ هدف کلی: **تعیین** اثر موسیقی بر کیفیت خواب دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، سال 1400

اهداف جزئی

▶ مراحل رسیدن به هدف کلی را روشن می کنند. یعنی بیان می کند که چه قدمهایی باید برداشته شود تا به هدف کلی برسیم.

▶ **هدف کلی:** تعیین اثر موسیقی بر کیفیت خواب دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، سال 1400

○ اهداف جزئی

- اندازه گیری کیفیت خواب دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، قبل از شنیدن موسیقی
- اندازه گیری کیفیت خواب دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، بعد از شنیدن موسیقی
- اندازه گیری و مقایسه کیفیت خواب دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، قبل و بعد از شنیدن

موسیقی

فرضیه

- ▶ **فرضیه** تحقیق را یک حدس علمی یا پیش داوری باید دانست که بوسیله جمع آوری اطلاعاتی که منجر به قبولی یا رد آن فرضیه می شود مورد آزمایش قرار می گیرد.
- ▶ **فرضیه** حدسی است علمی که محقق برای نتیجه تحقیق خود بیان می کند.

▶ **مثال:**

▶ **عنوان:** بررسی اثر موسیقی بر کیفیت خواب دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، سال 1400

- **فرضیه:** شنیدن موسیقی باعث افزایش کیفیت خواب **دانشجویان** دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، میشود.

سوالات پژوهش

- ▶ پرسشهایی هستند که برای رسیدن به اهداف باید پاسخ داده شوند.
- ▶ برای اهداف توصیفی، باید سوال نوشت.

بررسی اثر موسیقی بر کیفیت خواب دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

اهداف جزئی

- اندازه گیری کیفیت خواب دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، قبل از شنیدن موسیقی
- اندازه گیری کیفیت خواب دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، بعد از شنیدن موسیقی
- اندازه گیری و مقایسه کیفیت خواب دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، قبل و بعد از شنیدن موسیقی

سوالات پژوهش

- کیفیت خواب دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، قبل از شنیدن موسیقی، چگونه است؟
- کیفیت خواب دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، بعد از شنیدن موسیقی، چگونه است؟

متغیرها

ردیف	نام متغیر	مقیاس	نقش	تعریف عملی	واحد
۱					
۲					
۳					
۴					

مقیاس‌های اندازه‌گیری متغیرها

کمی ▶

○ گسسته

○ پیوسته

کیفی ▶

○ اسمی

○ رتبه‌ای

نقش متغیرها

- ▶ مستقل
- ▶ وابسته
- ▶ زمینه ای

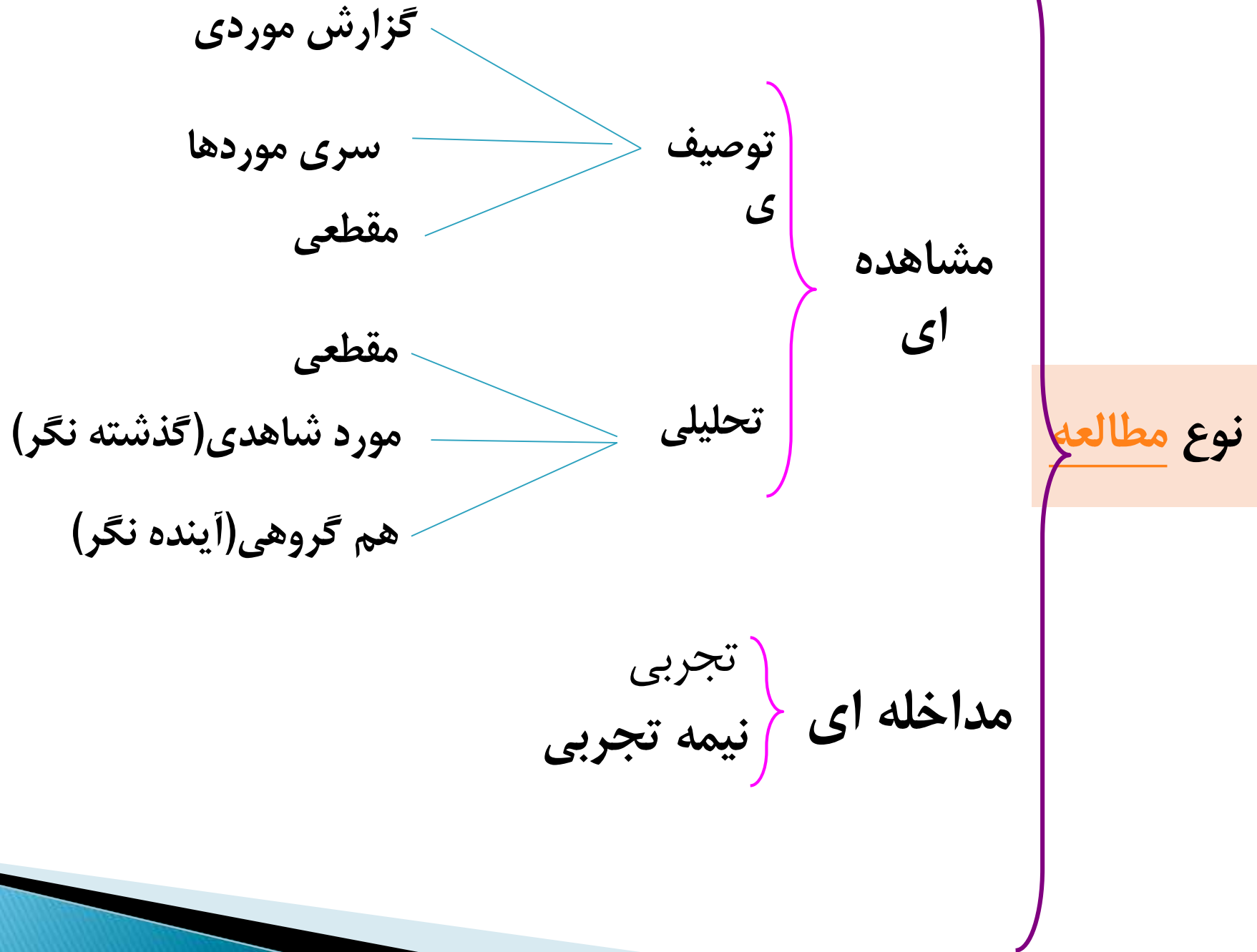
متغیرها

▶ متغیر به ویژگی یا صفت یا عاملی اطلاق می‌شود که بین افراد جامعه مشترک بوده، می‌تواند مقادیر کمی و ارزشهای متفاوتی داشته باشد.

ردیف	نام متغیر	مقیاس	نقش	تعریف عملی	واحد
۱	سن	کمی بیوسنه	زمینه ای	بر اساس اظهارات فرد	سال
۲	جنس	کیفی اسمی	زمینه ای	بر اساس فتوتیب دانشجو	مذکر - مؤنث
۳	ترجم تحصیلی	کیفی اسمی	زمینه ای	بر اساس اظهارات دانشجو	۱ و ۳ و ۷
۴	شرکت در کارگاه مقاله نویسی	کیفی اسمی	زمینه ای	بر اساس اظهارات فرد	بلی - خیر

روش اجرای طرح

- ▶ نوع طرح: بنیادی-کاربردی
- ▶ آیا طرح تحقیقاتی در راستای اولویتهای پژوهشی دانشگاه می باشد؟
- ▶ در صورت پاسخ بله، شماره اولویت:
- ▶ نوع مطالعه:

روش اجرای طرح

طراحی و روش اجرا

- ▶ جهت جمع آوری اطلاعات، پژوهشگر پس از اخذ مجوز از معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه، به دانشکده های تابعه دانشگاه مراجعه و نسبت به نمونه گیری اقدام نمود.
- ▶ بدین منظور، در ابتدا اهداف مطالعه برای نمونه ها بیان شد و اطمینان بخشی لازم پیرامون محرمانه ماندن مشخصات فردی و نیز پاسخ آنها به سؤالات، به عمل آمد و رضایت نمونه ها برای شرکت در مطالعه جلب گردید.
- ▶ پرسشنامه ها توسط نمونه ها تکمیل شد و سپس توسط پژوهشگر جمع آوری گردید.

روش اجرای طرح

فرآیند نمونه گیری

▶ اشاره به جامعه پژوهش و نمونه های مطالعه

▶ ذکر روش نمونه گیری

◦ تصادفی (قرعه کشی، جدول اعداد تصادفی)

◦ غیر تصادفی (در دسترس)

▶ نحوه محاسبه حجم نمونه

▶ معیارهای ورود و خروج

روش اجرای طرح فرآیند نمونه گیری

- ▶ جامعه مطالعه شامل کلیه دانشجویان کارشناسی پرستاری و مامایی شاغل به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه هستند (600 نفر).
- ▶ نمونه ها شامل 200 دانشجوی کارشناسی پرستاری و مامایی هستند که به روش در دسترس، وارد مطالعه خواهند شد.
- ▶ حجم نمونه بر اساس مطالعات قبلی (20) و با استفاده از فرمول حجم نمونه برای برآورد يك نسبت (سطح اطمینان 95 درصد و دقت دو دهم درصد)، 200 نفر محاسبه شد.
- ▶ معیارهای ورود، شامل اشتغال به تحصیل در نیمسال اول سال تحصیلی 1399-1400 و رضایت برای تکمیل پرسشنامه ها است.

جمع آوری داده ها

- ▶ اشاره به ابزارهای مطالعه
- ▶ روایی و پایایی ابزارها
- ▶ نحوه امتیازدهی ابزارها

جمع آوری داده ها

- ▶ ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه دو بخشی بود.
- ▶ بخش اول به اطلاعات فردی اختصاص داشت.
- ▶ بخش دوم، پرسشنامه استاندارد یانگ بود که در مطالعات خارجی (رفرنس) و داخلی (رفرنس)، روایی و پایایی آن تأیید شده است.

جمع آوری داده ها

- ▶ این پرسشنامه دارای 20 سؤال در مقیاس لیکرت پنج درجه ای است، که شامل هرگز (1)، بندرت (2)، گاهی (3)، اغلب (4) و همیشه (5) است. کاربران در خصوص هر سؤال، یکی از موارد مزبور را به عنوان معیار سازگار با حالت خود انتخاب میکنند. دامنه امتیاز کلی آزمون بین 20 تا 100 است.
- ▶ نمونه ها بر حسب امتیاز اکتسابی، در یکی از گروههای کاربر معمولی (کمتر از 20)، دچار وابستگی خفیف (21-49)، وابستگی متوسط (50-79)، و وابستگی شدید (80-100) قرار میگیرند.

تجزیه و تحلیل داده ها

- ▶ ذکر نام نرم افزار
- ▶ بیان نام آزمونهای آماری
- ▶ بیان کاربرد آزمونهای آماری

تجزیه و تحلیل داده ها

- ▶ برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS-16 و آمار توصیفی (درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار) و تحلیلی (آزمون تحلیل واریانس یک طرفه و تی مستقل) استفاده خواهد شد.
- ▶ برای مقایسه میزان امتیاز وابستگی به اینترنت برحسب متغیرهای کیفی دو حالت (نظیر جنس و وضعیت تأهل) از آزمون تی مستقل و برحسب متغیرهای کیفی چندحالت (نظیر محل دسترسی به اینترنت) و کمی رتبه ای (نظیر سن، ترم تحصیلی) از آزمون آنالیز واریانس یک طرفه استفاده میشود.

ملاحظات اخلاقی

- ▶ برای انجام مطالعه از کمیته اخلاق دانشگاه مجوز اخذ می شود.
- ▶ رضایت شفاهی و آگاهانه نمونه ها برای شرکت در مطالعه جلب خواهد شد.
- ▶ پرسشنامه ها بی نام بوده و کلیه اطلاعات مربوط به نمونه ها محرمانه خواهند ماند.

محدودیت ها

- ▶ ممکن است پرسشنامه ها درست و با دقت تکمیل نشوند.
- ▶ روش جمع آوری داده ها که خودگزارش-دهی است ممکن است بر نتایج مطالعه اثرگذار باشد.

جدول گانت

▶ مدت زمان لازم برای اجرای طرح

در این قسمت زمان لازم برای اجرای طرح باید ذکر شود
نوع و تاریخ فعالیتهای انجام شده را در خصوص انجام طرح مشخص شود.

													نوع فعالیت		فرد مسئول
۱۱	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	مدت			
												۴	فرامرزی خاتونی رضاییان	۱ - اجرای مطالعه و جمع آوری داده ها	
												۲	فرامرزی	۲ - وارد کردن داده ها به رابطه	
												۱	دکتر رضاییان	۳ - تجزیه و تحلیل آماری	
												۲	فرامرزی خاتونی رضاییان	۴ - تهیه گزارش نهایی	

هزینه ها

- ▶ هزینه های پرسنلی
- ▶ هزینه آزمایشات و خدمات تخصصی
- ▶ هزینه های وسایل غیر مصرفی
- ▶ هزینه های مواد مصرفی
- ▶ هزینه مسافرت
- ▶ هزینه های دیگر

هزینه های پرسنلی

ردیف	نوع فعالیت	اسامی افراد	ساعات کار هر فعالیت	حق الزحمه در ساعت	جمع
۱					
۲					
۳					
۴					
۵					
۶					
۷					
جمع هزینه های پرسنلی (ریال)					

هزینه های پرسنلی

ردیف	نوع فعالیت	اسامی افراد	ساعات کار هر فعالیت	حق الزحمه در ساعت	جمع
۱	مدیریت علمی و اجرایی طرح	دکتر مردانی	۳۰	۱۲۰۰۰۰	۳۶۰۰۰۰۰
۲	اجرای مطالعه و جمع آوری داده ها	محمد اکبری	۲۰۰	۴۰۰۰۰۰	۸۰۰۰۰۰۰
۳	ورود داده ها به SPSS	محمد اکبری	۴۰	۴۰۰۰۰	۱۶۰۰۰۰۰
۴	تجزیه و تحلیل داده ها	دکتر محمدپور	۴۰	۱۲۰۰۰۰۰	۴۸۰۰۰۰۰
۵	تهیه گزارش نهایی	محمد اکبری	۱۰۰	۴۰۰۰۰	۴۰۰۰۰۰۰
۶ ۷	نایب	نایبست	۵۰	۳۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰۰
جمع هزینه های پرسنلی (ریال)					

هزینه آزمایشات و خدمات تخصصی

ردیف	موضوع آزمایش	مرکز سرویس دهنده	تعداد کل دفعات	هزینه برای هر دفعه	جمع
۱					
۲					
۳					
۴					
۵					
جمع هزینه آزمایشات و خدمات تخصصی (ریال)					

هزینه های وسایل غیر مصرفی

نام دستگاه	نام شرکت	کشور	ایران	تعداد	قیمت واحد	قیمت کل
				جمع هزینه های وسایل غیر مصرفی (ریال)		

هزینه های مواد مصرفی

نام ماده	نام شرکت	کشور	ایران	تعداد	قیمت واحد	قیمت کل
				جمع هزینه های مواد مصرفی (ریال)		

هزینه مسافرت

مقصد	تعداد سفر	منظور از مسافرت	وسیله نقلیه	هزینه هر بار	کل هزینه
جمع هزینه های مسافرت (ریال)					

هزینه های دیگر

مبلغ هزینه (ریال)	نوع هزینه
	هزینه های تکثیر اوراق و پرسشنامه ها
	هزینه تهیه نشریات و کتب مورد نیاز
	هزینه های پیش بینی نشده، تورم و ...
	جمع هزینه های دیگر (ردیف ۲۵)

۲۰

جمع هزینه ها

نوع هزینه	هزینه (ریال)
جمع هزینه های پرسنلی (ماده ۱۴)	
جمع هزینه های آزمایشات و خدمات تخصصی (ماده ۱۵)	
جمع هزینه های وسایل غیر مصرفی (ماده ۱۷ ب)	
جمع هزینه های مواد مصرفی (ماده ۱۷ ب)	
جمع هزینه های مسافرت	
جمع هزینه های دیگر (ردیف ۲۵)	
جمع کل	

رفرنس دهی

- ▶ استفاده از نرم افزارهای منبع نویسی
- ▶ سبک مورد قبول در دانشگاه کرمانشاه: وانکور

سبک وانکور

▶ امروزه سوء رفتار علمی به یک موضوع چالش برانگیز در زمینه تحقیقات پزشکی تبدیل شده است. یکی از مهم ترین مسائل در این زمینه، سرقت علمی است (1). در حال حاضر، سرقت علمی در سرتا سر همه سطوح دانشگاهی وجود دارد و جدی ترین شکل سوء رفتار علمی (2) و شایع ترین شکل عدم صداقت علمی در دانشگاه ها محسوب میشود (3 و 4).